DOMSTOLENS KENDELSE (Tredje Afdeling)

12. januar 2010 *

I sag C-497/08,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Amtsgericht Charlottenburg (Tyskland) ved afgørelse af 7. november 2008, indgået til Domstolen den 17. november 2008, i sagen:

Amiraike Berlin GmbH

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), G. Arestis, J. Malenovský og T. von Danwitz,

generaladvokat: P. Mengozzi
justitssekretær: R. Grass,

efter at have hørt generaladvokaten,

* Processprog: tysk.

afsagt følgende

Kendelse

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 10 EF, 43 EF og 48 EF.

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en begæring, som er fremsat af Amiraike Berlin GmbH (herefter »Amiraike«), der er et selskab efter tysk ret, om udnævnelse af en likvidator for afviklingen af de aktiver i Tyskland, der tilhører selskabet Aero Campus Cottbus Ltd (herefter »AeroCC«), der er et selskab efter tysk ret.

Retsforskrifter

Tysk ret

3 § 273 under overskriften »Afslutning af likvidationen« i lov om aktieselskaber (Aktiengesetz) af 6. september 1965 (BGBl. 1965, I, s. 1086, herefter »aktieselskabsloven«) bestemmer:

»1. Ved likvidationens afslutning og efter aflæggelsen af likvidationsregnskabet skal likvidator give meddelelse herom med henblik på registrering heraf i handelsregistret. Selskabet slettes.

[…]

4. Såfremt det efterfølgende godtgøres, at der skal træffes yderligere likvidationsforanstaltninger, skal retten på anmodning fra en interesseret part genudnævne den tidligere likvidator eller udpege en ny. […]

5. Afgørelser, der er truffet i henhold til stk. 2 og 3 samt stk. 4, første punktum, kan straks appelleres.«

4 I henhold til § 145 i lov om frivillig retspleje (Gesetz über die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit) af 17. maj 1898 har Amtsgericht kompetence til at udpege en likvidator i medfør af aktieselskabslovens § 273, stk. 4.

5 I overensstemmelse med § 43, stk. 1, i lov om ikrafttrædelse af den borgerlige lovbog (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch) er tinglige rettigheder underlagt lovgivningen i den stat, hvor tingen befinder sig.

Engelsk ret

6 Lov om selskaber af 2006 (Companies Act 2006, herefter »CA 2006«) pålægger selskaber med begrænset ansvar at aflægge årsregnskaber.

7 Section 1000 i CA 2006 bestemmer:

»1. Hvis justitssekretæren har grund til at antage, at et selskab ikke har forretningsmæssige aktiviteter, kan justitssekretæren pr. brev anmode selskabet om at oplyse, om det har sådanne aktiviteter.

2. Hvis justitssekretæren ikke har modtaget svar inden for en måned efter afsendelsen af brevet, skal justitssekretæren fremsende et anbefalet brev inden for to uger efter udløbet af denne frist på en måned til selskabet og henvise til det første brev med angivelse af, at (a) der ikke er modtaget et svar på dette brev, og at (b) hvis det andet brev forbliver ubesvaret inden for en måned fra brevets datering, vil der blive offentliggjort en notits i Gazette med henblik på at slette selskabets navn fra registret.

3. Hvis justitssekretæren (a) modtager et svar med oplysning om, at selskabet ikke har forretningsmæssige aktiviteter, eller (b) ikke modtager svar inden for en måned fra fremsendelsen af det andet brev, kan justitssekretæren offentliggøre en notits i Gazette, som ligeledes fremsendes til selskabet pr. post, med angivelse af, at det nævnte selskabs navn efter udløbet af en tremånedersfrist fra den dato, der fremgår af notitsen, vil blive slettet af registret, og selskabet opløst, medmindre der påvises grunde til det modsatte.

4. Justitssekretæren kan efter udløbet af den i notitsen fastsatte frist slette selskabets navn fra registret, medmindre selskabet før udløbet af denne frist påviser grunde til det modsatte.

5. Justitssekretæren offentliggør en meddelelse i Gazette med angivelse af, at selskabets navn er slettet af registret.

6. Selskabet er opløst med offentliggørelsen af meddelelsen i Gazette.

7. Dog (a) består et (eventuelt) ansvar for enhver direktør, ledende ansatte eller ethvert medlem af selskabet og kan håndhæves, som om selskabet ikke var opløst, og (b) bestemmelserne i denne section er ikke til hinder for, at domstolen likviderer et selskab, hvis navn er slettet fra registret.«

8 Section 1012 i CA 2006 bestemmer:

»1. Når et selskab opløses, anses al ejendom og alle rettigheder, som umiddelbart før selskabets opløsning er knyttet til selskabet, eller som forvaltes for selskabet (herunder ejendom, som selskabet har brugsretten til, men ikke ejendom, som selskabet forvalter for en tredjepart), for bona vacantia, og

a) tilhører dermed foreløbig (alt efter omstændighederne) Kronen eller Hertugdømmet Lancaster eller Hertugen af Cornwall, og

b) tilfalder og kan behandles på samme måde som anden bona vacantia, som tilhører Kronen eller Hertugdømmet Lancaster eller Hertugen af Cornwall.

[…]«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

9 Tvisten i hovedsagen vedrører den frivillige retspleje om udnævnelsen af en »efterfølgende« likvidator for AeroCC's aktiver i Tyskland i medfør af en analog anvendelse af aktieselskabslovens § 273, stk. 4, i overensstemmelse med principperne i tysk ret om residualselskaber og splittede selskaber.

10 AeroCC blev oprettet som et anpartsselskab i England og Wales den 8. april 2005 og blev optaget i selskabsregistret i Cardiff.

11 Direktørerne i dette selskab undlod derefter at aflægge årsregnskab, revideret af en britisk skatterådgiver, som det kræves efter britisk selskabsret. AeroCC blev derfor ifølge den forelæggende ret slettet fra selskabsregistret i januar 2008, hvilket indebar, at selskabets kapital tilfaldt den britiske krone.

12 AeroCC havde alene et kontor i Tyskland. AeroCC rådede imidlertid over forskellige aktiver i Tyskland, nemlig i det væsentlige kapitalandele i et personselskab med hjemsted i Berlin, der rådede over fast ejendom i Tyskland, og adskillige rettigheder som følge af overdragelse af ejendomme i Tyskland samt forskellige skadeserstatningskrav.

13 Amiraike, der er majoritetsejer af AeroCC, anmodede den 16. juni 2008 den forelæggende ret om at udnævne en »efterfølgende« likvidator med henblik på at afvikle AeroCC's aktiver i Tyskland i overensstemmelse med principperne om residualselskaber eller splittede selskaber.

14 Ifølge den forelæggende ret udgør en foranstaltning som den, der er fastsat i section 1012 i CA 2006, en ekspropriationsforanstaltning. Selv om sådanne foranstaltninger i princippet ikke er tiltænkt virkninger uden for den stats område, hvori de er indført, er dette imidlertid tilfældet i hovedsagen. For så vidt som et selskab i forbindelse med udøvelsen af etableringsfriheden i medfør af artikel 43 EF og 48 EF bevidst har undergivet sig selskabslovgivningen i en medlemsstat, kan dette selskab ifølge den forelæggende ret ikke påberåbe sig en mere fordelagtig selskabslovgivning i en anden medlemsstat, på hvis område der befinder sig en del af det pågældende selskabs aktiver, med henblik på at undgå visse negative, retlige virkninger, der følger af opløsningen af dette selskab i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor selskabet er dannet. En sådan valgfrihed er i strid med fællesskabsretten, og det er i den forbindelse ikke muligt at påberåbe sig det tyske begreb »residualselskaber eller splittede selskaber«, eftersom dette begreb er et ældre juridisk begreb, der opstod under den kolde krig.

15 Amtsgericht Charlottenburg har derfor besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal den primære fællesskabsret, og navnlig artikel 10 EF, 43 EF og 48 EF såvel som princippet om, at medlemsstaterne i Det Europæiske Fællesskab gensidigt skal anerkende hinandens nationale retsforskrifter, fortolkes således, at en medlemsstat (den første medlemsstat) ved ratificeringen af fællesskabsretten i princippet har anerkendt, at en ekspropriationsforanstaltning, der er anordnet i medfør af en anden medlemsstats retsorden, har virkning på sit område, i det mindste når et privatretligt selskab, der er berørt af ekspropriationsforanstaltningen, tidligere ved udøvelsen af etableringsfriheden i henhold til fællesskabsretten bevidst har underkastet sig selskabsretten i den anden medlemsstat, der har anordnet ekspropriationsforanstaltningen, men som udøver økonomisk virksomhed i den første medlemsstat, hvor det også råder over aktiver, som berøres af ekspropriationsforanstaltningen?«

Domstolens kompetence

16 Ifølge Amiraike og den tyske regering har den afgørelse, som Amtsgericht Charlottenburg skal træffe, ikke karakter af udøvelse af dømmende myndighed. Det må derfor i den foreliggende sag indledningsvis undersøges, om Amtsgericht Charlottenburg skal træffe en afgørelse, der har karakter af udøvelse af dømmende myndighed, med henblik på at undersøge, om Domstolen i medfør af artikel 234 EF har kompetence til at udtale sig om det spørgsmål, der er forelagt for den.

17 Selv om der i den forbindelse ikke hersker tvivl om, at Amtsgericht Charlottenburg er en »ret«, kræves det desuden for, at denne ret kan forelægge et spørgsmål for Domstolen i medfør af artikel 234 EF, at der verserer en tvist for den, og at den skal træffe afgørelse i en sag, som er bestemt til at resultere i en afgørelse, der har karakter af udøvelse af dømmende myndighed (jf. kendelse af 18.6.1980, sag 138/80, Borker, Sml. s. 1975, præmis 4, og af 5.3.1986, sag 318/85, Greis Unterweger, Sml. s. 955, præmis 4, samt dom af 19.10.1995, sag C-111/94, Job Centre, benævnt »Job Centre I«, Sml. I, s. 3361, præmis 9, af 14.6.2001, sag C-178/99, Salzmann, Sml. I, s. 4421, præmis 14, af 15.1.2002, sag C-182/99, Lutz m.fl., Sml. I, s. 547, præmis 13, af 30.6.2005, sag C-165/03, Längst, Sml. I, s. 5637, præmis 25, og af 27.4.2006, sag C-96/04, Standesamt Stadt Niebüll, Sml. I, s. 3561, præmis 13).

18 Det fremgår af sagsakterne i hovedsagen, at Amtsgericht Charlottenburg som administrativ myndighed har forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål. Formålet med afgørelsen er nemlig begrænset til at udnævne en »efterfølgende« likvidator for AeroCC's aktiver i Tyskland. Når aktieselskabslovens § 273, stk. 4, anvendes direkte eller analogt, består rettens hovedopgave i at afgøre, om den person, som sagsøgeren eller en anden person har foreslået, er egnet til at afvikle aktiverne i et selskab, der er slettet fra registret.

19 Endvidere er der intet i sagens akter, der tyder på, at der i den foreliggende sag verserer en retssag for Amtsgericht Charlottenburg mellem Amiraike og en eventuelt sagsøgt. Tværtimod fremgår det af forelæggelsesafgørelsens indledning, at der alene er tale om en handelsretlig »sag« og ikke om en »retstvist«. I denne indledning angives alene AeroCC's navn og adresse. Hertil kommer, at fremstillingen af de faktiske

omstændigheder i forelæggelsesafgørelsen ikke henviser til en person eller et organ, der modsætter sig Amiraikes begæring med hensyn til AeroCC, som Amiraike er majoritetsejer af.

20 Endvidere fremgår det på ingen måde af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at den situation, Amiraike befandt sig i forud for, at Amtsgericht Charlottenburg har fremsat anmodningen til Domstolen, har givet anledning til, at der er truffet en afgørelse, som der ved denne ret er anlagt sag til prøvelse af. Retten er dermed den første myndighed, der skal træffe afgørelse om begæringen om udnævnelse af en likvidator for AeroCC.

21 Heraf følger, at Amtsgericht Charlottenburg i hovedsagen virker som administrativ myndighed uden samtidig at skulle afgøre en tvist, således at den handler under udøvelse af en ikke-judiciel funktion.

22 Henset til det ovenstående må det fastslås, at det i henhold til procesreglementets artikel 92, stk. 1, og artikel 103, stk. 1, er åbenbart, at Domstolen ikke har kompetence til at træffe afgørelse om det forelagte spørgsmål.

Sagens omkostninger

23 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser bestemmer Domstolen (Tredje Afdeling):

Den Europæiske Unions Domstol har ikke kompetence til at besvare det spørgsmål, som Amtsgericht Charlottenburg har forelagt ved afgørelse af 7. november 2008.

Underskrifter